

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Zittingsdocument

9.2.2011

B7-0115/2011

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van de verklaringen van de Raad en de Commissie
ingediend overeenkomstig artikel 110, lid 2, van het Reglement
over de stijgende voedselprijzen

**José Bové, Martin Häusling, Alyn Smith, Bas Eickhout, Jill Evans,
Margrete Auken, Raül Romeva i Rueda, Judith Sargentini, Yannick Jadot**
namens de Verts/ALE-Fractie

RE\856745NL.doc

PE459.647v01-00

NL

In verscheidenheid verenigd

NL

Resolutie van het Europees Parlement over de stijgende voedselprijzen

Het Europees Parlement,

- gezien de op 3 februari 2011 gepubliceerde waarschuwingen van de FAO over de wereldwijde stijging van de voedselprijzen,
  - onder verwijzing naar zijn resolutie van 26 maart 2009 over de voedselprijzen in Europa, waarin de gevolgen van de stijgende voedselprijzen voor de voedselvoorziening in de ontwikkelingslanden worden belicht,
  - gelet op de mededeling van de Commissie "Een beter werkende voedselvoorzieningsketen in Europa" (COM(2009)0591),
  - onder verwijzing naar zijn resolutie van 7 september 2010 inzake billijke inkomens voor de boeren: een beter werkende voedselvoorzieningsketen in Europa (2009/2237),
  - gezien de acht aanbevelingen aan de G20 die in de openbaarheid zijn gebracht door de speciale VN-rapporteur voor het recht op voedsel, Olivier De Schutter,
  - gezien de aanbevelingen van de International Assessment of Agricultural and Technology (IAASTD) inzake strategieën voor voedselzekerheid in de wereld, die zijn opgesteld en uitgevoerd met steun van de Wereldbank, het Ontwikkelingsprogramma van de VN en de FAO,
  - gelet op artikel 110, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat de index van de voedselprijzen van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN (FAO) voor de zevende achtereenvolgende maand is gestegen en de hoogste stand heeft bereikt sinds de index voor het eerst werd opgesteld in 1990; overwegende dat de prijzen van de voornaamste basisvoedingsmiddelen sterk zijn gestegen tot dicht bij de recordniveaus van 2008, wat heeft geleid tot sociale en politieke onrust in vele landen, zoals Tunesië en Egypte en andere landen in het Midden Oosten die graan moeten invoeren,
- B. overwegende dat de FAO raamt dat het aantal ondervoede mensen in de wereld in 2010 is opgelopen tot 925 miljoen en dat de stijgende voedselprijzen gekoppeld aan een groeiende bevolking en onvoorspelbare aanvoertekorten ertoe zullen leiden dat dit aantal nog zal toenemen; overwegende dat 29 landen in de wereld problemen hebben met de voedselvoorziening en voedselhulp van buiten nodig hebben,

SAMENVATTING VAN DE FACTOREN

- C. overwegende dat de scherpe prijsstijgingen te wijten zijn aan een aantal verstoringen van het aanbod die het gevolg zijn van extreme weersomstandigheden zoals overstromingen en droogte die te maken hebben met de klimaatverandering, speculatie met

voedselgrondstoffen, de stijgende vraag naar voedsel door de bevolkingstoename, toegenomen productie van biobrandstoffen, afhankelijkheid van ingevoerd voedsel door conflicten of een slecht voedselvoorzieningsbeleid, toegenomen vervoeding van graan aan vee om te voorzien in de stijgende vraag naar vlees in opkomende economieën en een stijgende concentratie van armen in de steden van de ontwikkelingslanden die sterk leunen op ingevoerd voedsel,

SPECULATIE MET LANDBOUWPRODUCTEN

- D. overwegende dat de volatiliteit van de prijzen van landbouwproducten voor een belangrijk deel is toegenomen door steeds meer beleggingen in en speculatie met deze producten door zuiver financiële instellingen; overwegende dat de beleggingen van institutionele beleggers in de grondstoffenmarkten zijn gestegen van 13 miljard euro in 2003 tot tussen 170 en 205 miljard in 2008; overwegende dat de instroom van "lange" posities in grondstoffen, met onder meer een aanzienlijke toename van over-the-counter (OTC) transacties en in het bijzonder door Exchange Trade Funds (ETF's), de prijs van grondstoffen kunstmatig opdrijft, de prijsontwikkeling loskoppelt van ontwikkelingen in de reële economie, zoals historische cijfers voor de verhouding tussen voorraden en verbruik, en de normale verrichtingen op de markten voor futures verstoort,
- E. overwegende dat speculatie een grote rol speelde in de voedselprijzen crisis van 2008; overwegende dat de toegenomen speculatie met landbouwgrondstoffen ook het gevolg is van een groter volume en meer financiële banden met de markten voor andere grondstoffen en toenemende risico's op de derivatenmarkten; overwegende dat bepaalde fysieke marktspelers en derivatenproducten voor grondstoffen in de EU niet worden gecontroleerd of gereguleerd, daar zij gebruik maken van uitzonderingen en mazen in de wetgeving, met name de MIFID-richtlijn (markets in financial instruments) en de MAD-richtlijn (marktmisbruik),

NIET-DUURZAME AFHANKELIJKHEID VAN FOSSIELE BRANDSTOFFEN EN CONCURRENTIE TUSSEN VOEDSEL EN BRANDSTOFFEN

- F. overwegende dat de voedselprijzen steeds meer gekoppeld zijn aan de prijzen van fossiele brandstoffen als gevolg van energie-intensieve productiesystemen die afhankelijk zijn van kunstmest, pesticiden, voorverwerkt veevoer en vervoer over lange afstand; overwegende dat de prijzen van deze grondstoffen gelijk oplopen met de prijzen van fossiele brandstoffen; overwegende dat de totale ethanolproductie tussen 2007 en 2009 in de EU meer dan verdubbeld is,
- G. overwegende dat de productie van biobrandstoffen de oorzaak is van conflicten over grond voor voedsel of voor brandstof; overwegende dat het toenemend gebruik van landbouwgrondstoffen als veevoer en biobrandstof in het licht van de wereldwijde financiële crisis de speculatie met landbouwgoederen heeft aangemoedigd, wat dringend op wereldwijde schaal aangepakt en gecontroleerd moet worden,

WTO EN IMF, PRODUCTIE VAN VOEDSEL VOOR DE WERELDMARKT OF VOOR DE PLAATSELIJKE BEVOLKING

- H. overwegende dat de Wereldbank, het Internationaal Monetair Fonds en de

Wereldhandelsorganisatie zich de afgelopen decennia hebben ingezet voor liberalisering van de handel en structurele landbouwhervormingen in de ontwikkelingslanden, wat in veel landen heeft geleid tot een dominant model van grootschalige en op export gerichte landbouw voor de markt, die ten koste gaat van duurzame plaatselijke voedselproductie en lokale voedselmarkten, en dat hierdoor de plattelandseconomieën en de voedselzekerheid van ontwikkelingslanden zijn ondermijnd,

LAGE INVESTERINGEN IN KENNIS OP LANDBOUWGEBIED

- I. overwegende dat het deel van de hulp voor ontwikkelingslanden dat wordt besteed aan landbouw en plattelandsonwikkeling de laatste drie decennia drastisch is teruggelopen; overwegende dat de investeringen in duurzame voedselsystemen in de ontwikkelingslanden zijn gedaald door een verschuiving van de prioriteiten naar exportgerichte productie, wat ten koste is gegaan van het lokale vermogen om voldoende voedsel te produceren en te distribueren tegen billijke prijzen,

DE BOEREN ZIJN DE VERLIEZERS EN VOEDSELVERSPILLING

- J. overwegende dat het aandeel van het inkomen van de boeren in de voedselvoorzieningsketen sterk is gedaald, terwijl de winst van de verwerkende industrie en de handel voortdurend is gestegen; dat ook de prijzen voor de consument zijn gestegen; en dat ten minste 30% van het in de wereld geproduceerde voedsel verspild wordt op verschillende punten in de voedselketen,

VOEREN MET GRAAN OF MET GRAS, AFHANKELIJKHEID VAN INGEVOERD VEEVOER

- K. overwegende dat het dominante model van vleesproductie door vervoeding van graan en intensief gebruik van inputs en de structurele overschotten die daar het gevolg van zijn, sterk hebben bijgedragen tot de huidige crisis in de Europese veeteelt, wat de sterke afhankelijkheid van ingevoerd veevoer blootlegt, als afgezet tegen duurzamer systemen van vleesproductie met groenvoer en lage kosten; overwegende dat de gevolgen van een niet-duurzaam gebruik van water, grond en biodiversiteit tezamen met de toenemende gevolgen van de klimaatverandering zullen leiden tot toenemende spanningen op de landbouwmarkten en stijgende levensmiddelenprijzen,

ONDERGANG VAN DE LANDBOUWSYSTEMEN VAN DE ONTWIKKELINGSLANDEN

- L. overwegende dat exportsubsidies en voedselhulp, vooral van de VS en de EU, decennialang verantwoordelijk waren voor de vernietiging van de kleinschalige en zelfvoorzieningslandbouw in ontwikkelingslanden, waardoor miljoenen gezinnen berooid zijn achtergebleven zonder voldoende toegang tot voedsel,
- M. overwegende dat de gevolgen van dumping, op de export gerichte productie van gewassen voor de markt, weinig investeringen in landbouwkennis en voorlichting met als gevolg een slecht bodem- en waterbeheer en overbegrazing, en extreme weersomstandigheden die steeds meer het gevolg zijn van klimaatverandering, alle bijdragen tot de ondergang van de landbouwsystemen in de ontwikkelingslanden;

overwegende dat de toenemende trek van het platteland naar de stad en de groeiende bevolking die sterk afhankelijk is van ingevoerd voedsel, de mensen nog kwetsbaarder maakt voor abrupte prijsstijgingen,

KLIMAATVERANDERING EN WERELDVOEDSELVOORRADEN

- N. overwegende dat de gevolgen van klimaatverandering, droogte en plotseling opkomende overstromingen, zoals in Australië, Pakistan en Rusland, het normale patroon van voedselproductie volledig verstoren, de voedselbevoorrading beperken en abrupte stijgingen van de voedselprijzen in de hand werken,
- O. overwegende dat de wereldvoedselvoorraden weliswaar niet zo laag zijn als in 2008, maar zich niettemin op een historisch laag niveau bevinden, dat geen ruimte laat voor tijdelijke rust in de prijsstijgingen, zodat landen die afhankelijk zijn van ingevoerd voedsel hun bevolking niet van voldoende voedsel kunnen voorzien in perioden van tekorten,

LANDROOF

- P. overwegende dat grote stukken land vooral in Afrika zijn opgekocht door niet-Afrikaanse ondernemingen, vaak zonder de toestemming van de grondbezitters; overwegende dat deze grond niet altijd voor voedselproductie wordt gebruikt, maar ook benut kan worden voor de productie van exportgewassen, zoals hout; overwegende dat dergelijke ontwikkelingen zonder degelijk wettelijk kader een bedreiging vormen voor het voedselproductiepotentieel van Afrikaanse landen,

DE EU ALS DONOR EN INTERNATIONALE HANDELSPARTNER

- Q. overwegende dat de stem van de EU als donor van ontwikkelingshulp en belangrijk handelspartner bij bilaterale en multilaterale onderhandelingen meeweegt en verantwoordelijk gebruikt moet worden, onder meer door gebruik te maken van instrumenten die sociaal billijke en milieuvriendelijke handelsregels bevorderen, zoals het door het Europees Parlement gelanceerde begrip gekwalificeerde markttoegang,

VERLANGT

EERLIJKE HANDEL IN LANDBOUWPRODUCTEN

1. verzoekt de Commissie en de lidstaten om een herziene strategie voor handel en ontwikkeling vast te stellen die de ontwikkelingslanden voldoende mogelijkheden geeft om hun binnenlandse markt voor levensmiddelen te beschermen en te beslissen over hun eigen beleid ter verbetering van hun voedselproductiepotentieel en ter ondersteuning van hun kleine boeren;
2. wijst erop dat directe en indirecte exportsubsidies, die in veel ontwikkelingslanden de lokale voedselveiligheidssystemen hebben vernietigd, afgeschaft moeten worden tezamen met mechanismes met oplopende tarieven voor verwerkte goederen die worden ingevoerd

uit ontwikkelingslanden (waardoor deze landen gedwongen werden meer grondstoffen uit te voeren ten koste van een evenwichtig beleid inzake voedselveiligheid /voedselexport);

VERBETERDE ONTWIKKELINGSHULP

3. pleit ervoor dat een veel groter deel van de ontwikkelingshulp naar de landbouw gaat en dat wordt geïnvesteerd in betere voorzieningen voor opleiding, voorlichting en decentraal onderzoek voor ontwikkelingslanden, zodat boeren de beschikking krijgen over duurzame technieken om efficiënter te produceren en tegelijk het milieu te beschermen, zodat de voedselveiligheid op langere termijn is gegarandeerd met behulp van voldoende overheidssteun, zoals toegang tot leningen en zaaigoed;
4. dringt er met klem bij de regeringen van de lidstaten op aan om hun programma's voor geldelijke steun met onder meer microleningen en andere maatregelen met het oog op een socialezekerheidsnet te handhaven en te verbeteren, zodat arme bevolkingsgroepen ook in crisistijd aan voedsel kunnen komen; verlangt dat de regeringen en instellingen van de ontwikkelde wereld hiervoor voldoende steun geven;

TRANSPARANTIE EN MAATREGELEN TEGEN SPECULATIE

5. verzoekt de Commissie om te zorgen voor veel meer transparantie bij de prijsvorming in de voedselketen door verplichte rapportering en een Waarnemingspost voor voedselprijzen en marges, zodat knelpunten bij de prijsvorming aan het licht komen; verzoekt de Commissie om tevens te zorgen voor meer transparantie inzake de voedselgerelateerde voorraden van transnationale ondernemingen;
6. roept de EU op aan te dringen op de vorming van een onafhankelijk wereldwijd regelgevend agentschap dat zorgt voor transparantie op de voedselmarkten en in de handel, regels vaststelt voor langetermijncontracten voor grondstoffen en de optiehandel en strenge reguleringsmaatregelen neemt tegen speculatie op wereldschaal met voedselgrondstoffen, zoals positielimieten en beperkingen voor de handel met voedselgrondstoffenderivaten voor beleggers die directe banden hebben met de landbouwmarkten;
7. verzoekt de Commissie om vergaande voorstellen in te dienen voor de vorming en versterking van Europese autoriteiten voor de handel in grondstoffen op de spot- en derivatenmarkten om dergelijke speculatie te beperken en te voorkomen door ervoor te zorgen dat bij alle derivatentransacties met voedselgrondstoffen ten minste één producent en één consument betrokken zijn; om de transparantie te vergroten door ingrijpende regelingen inzake de verslaglegging over transacties en posities en registratievereisten voor marktpelers, alsook een ad hoc regeling betreffende marktmisbruik voor fysieke markten; begroet in dit verband het voorstel van de Commissie om OTC-derivaten te regelen en dringt er bij de Commissie op aan vergaande voorstellen in te dienen, met name in het kader van de herziening van MIFID;

STRATEGISCHE VOEDSELVOORRADEN EN MAATREGELEN TEGEN DE VERSPILLING VAN VOEDSEL

8. verzoekt de Commissie aan te sturen op een gericht wereldwijd systeem van

gedecentraliseerde regionale en lokale voedselvoorraden (zowel noodvoorraden om in te grijpen bij hongersnood als regionale voorraden om de bevoorrading te vergemakkelijken in tijden van abrupte prijsstijgingen); is van mening dat deze voorraden op de meest geschikte niveaus moeten worden beheerd met deelneming van lokale, regionale en nationale autoriteiten en een coördinatieorgaan onder auspiciën van de FAO, en dat ten volle gebruik moet worden gemaakt van de ervaring die is opgedaan door de FAO en het Wereldvoedselprogramma van de VN;

9. verzoekt de Commissie met spoed verslag uit te brengen aan het Parlement over de manier waarop dit het effectiefst kan worden gerealiseerd; verzoekt de Commissie voorts een voortrekkersrol te spelen door dit gerichte mondiale systeem van voedselvoorraden te propageren bij multilaterale en bilaterale handelsbesprekingen; verzoekt de EU en de regeringen van de lidstaten om campagnes te lanceren en structurele veranderingen door te voeren om de verspilling van voedsel tot een minimum terug te brengen;

MAATREGELEN TEGEN KLIMAATVERANDERING

10. pleit voor snelle tenuitvoerlegging van de besluiten van Kopenhagen en Cancún om de wereldwijde temperatuurstijging te beperken tot 2° Celsius, waarbij de ontwikkelde landen hun emissies beperken met 30-40% in 2020 en 80-95% in 2050;
11. is van oordeel dat industriële landbouwpraktijken in de ontwikkelingslanden tot voor het milieu schadelijke praktijken zullen leiden die, op langere termijn, vernietigend zullen zijn voor hun voedselproductiepotentieel; stelt voor dat bij training de nadruk ligt op aanpassing aan de klimaatverandering en een goed grondbeheer, zoals bodem- en waterbeheer, om te voorkomen dat landbouwgrond verloren gaat door bodemerosie of verzilting, overeenkomstig de conclusies van International Assessment of Agricultural Knowledge, Science and Technology (IAASTD);

CRITERIA VOOR DUURZAAMHEID

12. pleit voor herziening van de duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen ten einde de verandering van het grondgebruik van voedsel- in brandstofgewassen te ontmoedigen; roept de regeringen van landen overal ter wereld op om hun subsidies voor ethanol en biogas te verlagen; dringt er bij de Commissie op aan om in haar toekomstige actieprogramma's de aanbevelingen op te nemen van de International Assessment of Agricultural Knowledge, Science and Technology (IAASTD) over de voedselvoorziening in de wereld en in het rapport van de Verenigde Naties over de levensmiddelenindustrie en het recht op voedsel; verzoekt de Commissie een spoedprocedure in te dienen om het gebruik van graan voor energieproductie in de EU te verbieden, en een invoerstop af te kondigen voor gewassen voor biobrandstoffen als de graanprijs in de wereld boven een bepaalde limiet uitkomt;
13. steunt de ontwikkeling van lokale voedselnetwerken en de rechtstreekse verkoop door de producent aan de consument om te helpen de levensmiddelenprijzen los te koppelen van de stijging van de prijzen van fossiele brandstoffen, die gevolgen heeft voor het vervoer van voedsel over lange afstanden; gelooft dat duurzamer lokale landbouwpraktijken ook zullen leiden tot lagere uitgaven voor kunstmest en zaaigoed; verzoekt de Commissie om in de Wereldhandelsorganisatie voor te stellen een evaluatie te maken van de middelen

ter stabilisering van de grondstoffenprijzen en andere instrumenten ter beheersing van het aanbod; roept de Europese Investeringsbank op onderzoek te doen naar de mogelijkheid om onverwijld een garantiefonds op te richten ter ondersteuning van nationale stelsels voor microkrediet en risk-hedging die snel kunnen tegemoetkomen aan de behoeften van plaatselijke voedselproducenten, vooral in de armere ontwikkelingslanden;

14. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.